15 НОЕМВРИ - СВЕТСКИ ДЕН НА ПРЕДВРЕМЕНОТО ПОРОДУВАЊЕ

Светскиот ден на предвремено родени бебиња е глобален момент за подигање на свеста за предизвиците и влијанието на предвременото породување. На овој ден се става акцент на итната потреба од подобрување на грижата за бебињата родени прерано, а воедно обезбедува практична и емоционална поддршка за нивните семејства. Светскиот ден за предвремено родени бебиња денес прерасна во светско движење. Низ целиот свет, поединци и организации се здружуваат преку настани, кампањи и застапување кои се стремат да поттикнат промени и да ги подобрат резултатите за предвремено родените бебиња. Институтот за јавно здравје со истата цел денес, сака да даде поддршка и поттик и да се приклучи на одбележување на овој значаен ден за многу семејства ширум нашата земја.

Официјалниот слоган за Светскиот ден на предвремено родените бебиња оваа година е: **Мали бебиња, голем потенцијал. Инвестирајте во континуирана здравствена грижа за да ја заштитите нивната иднина!**

Овогодинешниот слоган ја нагласува важноста на понатамошната грижа за бебињата родени прерано и го одразува фокусот на Светската здравствена организација (СЗО) за 2026 година на обезбедување дека предвремено

родените бебиња ќе ја добијат потребната грижа и поддршка по напуштањето на оделот за интензивна нега за новороденчиња.

Предвремено родено бебе се дефинира како живородено бебе пред да се завршат 37-те недели од бременоста.

Постојат подкатегории на предвремено породување, врз основа на гестациската возраст:

- екстремно предвремено (помалку од 28 недели)
- многу предвремено (од 28 до помалку од 32 недели)
- умерено до доцно предвремено (од 32 до 37 недели)

Напредокот во неоналталната грижа помогна во подобрувањето на резултатите за предвремено родените бебиња низ целиот свет. Сепак, заминувањето дома не е крај на патувањето. Периодот по напуштањето на интензивната нега останува критично време, при што многу бебиња бараат континуирано следење, навремени интервенции и поддршка за нивните семејства. Премногу предвремено родени бебиња сè уште ги губат животите во првите недели по отпуштањето, додека други се соочуваат со здравствени и развојни предизвици што можат да се намалат преку соодветна понатамошна грижа.

Во исто време, понатамошната грижа не изгледа исто насекаде. Здравствените системи, ресурсите и потребите на заедницата варираат многу низ земјите и регионите. Ефективната понатамошна грижа може да вклучува редовни медицински прегледи, развојни проценки, едукација на родителите, поддршка во заедницата, домашни посети или пристап до специјализирани услуги. Најважно е бебињата и семејствата да ја добијат поддршката што им е потребна во вистинско време и во вистинско опкружување.

Им должиме на бебињата, семејствата и идните генерации да дејствуваме сега во врска со предвремените породувања.
1 од 10 бебиња во светот се раѓа прерано. Предвременото породување е водечка причина за смртни случаи кај деца што може да се спречат, при што огромното мнозинство (најмалку 80%) се случува во земјите со ниски и средни приходи.
Напредокот во преживувањето на децата нема да биде можен без подобрување на резултатите за малите и предвремено родените бебиња.
Неуспехот да се обезбеди грижата што им е потребна на предвремено родените бебиња значи губење животи и губење на иднина исполнета со љубов, учење и можности.
Инвестициите во квалитетна грижа за мали и болни новороденчиња ќе го подобрат преживувањето на овие бебиња.

- **Да му дадеме на секое бебе силна, надежна иднина!**

Дали предвремено роденото бебе ќе преживее не треба да зависи од тоа каде е родено.
Во најсиромашните земји, повеќето многу предвремено родени бебиња (под 32 недели) умираат во рок од неколку дена - што доведува до стотици илјади смртни случаи што може да се спречат секоја година - додека во земјите со високи приходи, речиси сите преживуваат.

Со пакет интервенции за нега на новороденчиња - како што се континуиран контакт кожа на кожа, поддршка за дишење, доење и контрола на инфекции - три четвртини од смртните случаи на овие бебиња може да се спречат.

Време е да се обезбеди секое бебе да ја добие потребната грижа, со инвестирање во посебна грижа за мали и болни бебиња, заедно со квалитетни услуги за мајчинство и промоција на здравјето за да се заштити основното здравје на жените.

- **Предвреме родените бебиња имаат потреба од посебна грижа и внимание од првите моменти по раѓањето.**

Предвреме родените бебиња често имаат неразвиени бели дробови, мозок, имунолошки систем и регулација на температурата, што ги прави особено ранливи на компликации кои се опасни по живот.

На многу предвреме родените бебиња им е потребна 24-часовна болничка нега од обучени неонатални практичари, при што деновите по раѓањето се клучни за да се обезбеди преживување.

Респираторна поддршка: Неинвазивната вентилација спасува животи, овозможувајќи здраво дишење без потреба од механички вентилатори кои носат ризици.

Рано доење: Мајчиното млеко го зајакнува имунитетот и поддржува здрав раст и развој.

Превенција од инфекции: Чистите средини и пристапот до антибиотици, доколку е потребно, се од клучно значење за намалување на ризиците од инфекции кои се опасни по живот.

Грижа фокусирана на семејството: Држењето на родителите блиску и нивното вклучување во секој чекор ги подобрува резултатите и го намалува стресот и за новороденчињата и за старателите.

- **Поддршката на семејствата е витален дел од грижата за предвремено родените бебиња.**

Зад секое предвремено родено бебе стои семејство кое се справува со страв, неизвесност и емоционален стрес.

Родителите често се соочуваат со долги болнички престој, финансиски стрес и траума од гледањето како нивното новороденче се бори за преживување.

Доказите покажуваат дека поддршката на семејствата не е опционална - таа е од суштинско значење за подобрување на резултатите за предвремено родените бебиња.

Им е потребна емоционална поддршка и сочувствителна грижа од здравствени професионалци, како и практична помош со доење или обезбедување млеко, грижа за кенгур мајката и навигација низ болничките системи.

Тие треба да бидат финансиски заштитени, со пристап до прифатлива грижа и социјална поддршка за да се намали товарот на медицинските трошоци, како и дополнително родителско отсуство за да можат да се грижат за своите мали бебиња.

Тие треба да бидат вклучени преку пристапи фокусирани на семејството што им овозможуваат на родителите да бидат физички блиску - делејќи соба со пристап 24 часа на ден - и вклучени во секој аспект од донесувањето одлуки околу медицинската грижа на нивното бебе.

Изготвил: Оддел за здравствена промоција и следење на болести